

Printed and Published
Eesti Kirjanduslik
Keskuse Kirjandus

Tuletõrje Teated

Üleriiklise
Tuletõrjeliidu
väljaanne.

Gaasimasked

kohale jõudnud ja alati saadaval

Tuletõrje Liidu ladus

à 25 krooni tükk.

Hüdropuldid

Tule alguses on kõige hõlpsam
tuld kustutada hüdropuldiga.

Tuletõrjed, kandke hoolt et igas külas,
igas talus, igas majas oleks hüdropult.

Tuletõrje Liidu laos on neid igal ajal saada.

Hinnad:

Kr. 35.— kuni kr. 40.—

TULETÕRJE TEATED

Kuukiri.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.

Tel. 579. Äritunnid k. 1/29 h. — k. 4 p. l.

Address igasugustele saadetistele: Tallinna, Pikk t. 43, Kuukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: aastatellijaile, kes tellimishinna ette tasuvad 1 kr., teistele 1 kr. 20 senti.

Vastutav toimetaja A. Pirker.

Väljaandja: Üleriikline Tuletõrje Liit.

Kuulutuste hind (krooni).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülj ja teksti keskel	45	23	12	6
Kaane sisekülgedel	37	19	10	5
Teksti järele	30	15	8	4

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel järjest 3—5 korda 5% 6—11 korda 15%, ja 12 korda 25%.

Nr. 9 (68).

SEPTEMBER 1930.

8. aastakäik.

Sisu: Tulekaitse töö kestab edasi. Tulekaitse nädala tulemusi. Tulekahjustest laevadel. Kuidas juhtuvad tuleõnnetused. Juhatused tuleõnnetuste ärahoidmiseks, aurukatla töötamisel jne.

Tulekaitse töö kestab edasi.

Tänavune tulekaitse nädal on möödunud. Tulekaitse nädala peaesmärk seisib selles, et selgitus- ja kihutustööd teha tuleõnnetuste vähendamiseks, et kõiki võitlusele kutsuda tuleõnnetuste põhjuste vastu.

Kuid ei tule mõelda, et nüüd, kui tulekaitse nädal läbi, pole enam erilist põhjust ega vajadust, rääkida tulekaitsest. Nagu tuletõrjujad alati valmis peavad olema tulekustutamiseks, nii ei tohikakunagi vahet olla tulekaitse töö. See kestab edasi ja tuletõrjujatel tuleb sellest jatkuvalt osavõtta. Tulekaitse — ettevõtte abinõud — on sama tähtsad ja tarvilikud nagu tuletõrjegi. Õieti on need lahutamatud.

Küll arvatakse mõnelt poolt, et kõik kihutustöö ja kõnelemine hooletuse ja tulega hooletult ümberkäimise vastu on asjatu vaev, sest inimesed on nõrgad olevused, kes ikkagi unustavad. Juba mitme tuhande aasta eest anti käsud „Sina ei pea varastama.“ „Sina ei pea tapma,“ kuid inimesed eksivad ikkagi nende käskude vastu. Samuti on lugu tulega ümberkäimises. Ei aita käsud ja keelud, kui neid ei täideta. Inimesi tuleb kasvatada, kuid see kasvatustöö käib väga pikkamisi, sellega

tuleb juba varakult peale hakata. Sellepärast on hädatarvilik tulekaitses ja tuletõrjest õpetust anda koolides. Samuti tuleb tulekaitse nädalat korraldada igal aastal. Natukene mõjub see ikkagi, mõnel inimesel tuleb ikkagi meele, mis temale räägitud ja öeldud ja ta püüab olla ettevaatlikum.

Kuid tulekaitsel on veel teisi abinõusid, tulekahjude vähendamiseks. Selleks on väljaantud sundmäärused tuleõnnetuste vastu võitlemiseks, mis käsivad ahjude ja pliitade ehitamist ja korrahooidmist, korstna pühkimist jne. . .

Tuleb sügise, algab suurem kütmise hooaeg, rehepeksmised ja viljakuivatamised. Arvustik näitab, et sügisel tulekahjude arv kasvab.

Siin oleks aeg, kus tulekaitses jälle tuleb juttu teha ja mitte ainult rääkida, vaid ka tegelikult midagi teha. Sundmääruste täitmise üle on õigus järelvalvet pidada ka tuletõrje ühingu juhatuse liikmetel. Seda õigust tuleb tuletõrjel kasutada. Nüüd sügisel on paras aeg korraldada ehituste ja majade ülevaatusi, kas on korras ahjud, pliidad lõõrid, torud, kas on korstnad pühitud ja kas muud määrused tuleõnnetuste ärahoidmiseks täidetud.

Valla omavalitsused maksavad tuletõrje toetuseks summe. Sellepärast oleks ka õiglane kui tuletõrje igal sügisel kõik valla koolimajad, vaestemajad, seltsimajad ja muud ühiskondlikud hooned läbivaatataks ja vigade kõrvaldamist nõuaks. Sarnased läbivaatamised on tuletõrjele ka selle poolest kasulikud, et nad sellega ühes ka tundma õpivad igat tähtsat maja ja nende ehitust ning selle ümbrust, mis väga tähtis tulekahju korral.

Samuti peaks tuletõrje ka kõigi oma piirkonnas asuvate tööstuste, vabrikute ja veskite ülevaatusi korraldama. Veel parem oleks kui saaks ülevaadatud kõik ümbruskonna ehitused ja majad.

Sarnased ülevaatused nõuavad küll aega, kuid tuletõrjujad on vabatahtlikult oma peale võtnud kohustuse kaitsta oma ligemise vara, sellepärast on nad ka valmis ohverdama oma aega.

Tuletõrjujad korraldage sügisel majade ülevaatusi!

Tulekaitse'nädala tulemusi.

Augusti kuul, 23—31. päevani, peetud tulekaitse nädala pidamisest võtsid osa kõik teguvõimelisemad tuletõrje ühingud. Tulekaitse nädala korraldamiseks ja sel ajal tuletõrje abinõude muretsemiseks rahakorjamiseks anti Tuletõrje Liidule luba 450 tuletõrje ühingu kohta. Kõik teguvõimelisemad ühingud muretsevad omale tulekaitse nädalaks tarvisminevat materjali. Nii saadeti Tuletõrje Liidu poolt ühingu-tele välja raamatut „Tulekaitse“ 5000 eksemplari, „Tuleõnnetuste põhjused ja nende ärahoidmisest“ 500 eksemplari, 27.000 lendlehti „Kuidas tulega ümberkäia ja kuidas tuleõnnetusi ära hoida.“ Siis veel suur hulk seinna plakatisi, korjamise lehti ja märke.

Kõigis linnades ja suuremates alevites korraldasid tuletõrje ühingud võimsaid tuletõrje demonstratsioone, rongikäike, manöövreid, paraade, akтусi. Pea kõigis kirikutes räägiti tulehädahädaohust ja juhiti selle peale tähelepanu.

Terve Eesti ajakirjandus tõi tulekaitse nädala puhul heatahtlikke sõnumeid ja artikleid tuletõrje kohta, ajalehtedes ilmusid Tuletõrje Liidu üleskutsed jne.

Kuna koolid alles veel kokku tulid, siis pole teateid tulekaitse ja tuletõrje

seletustest koolides, kuid seal tehakse seda mõnel teisel ajal, nagu seda koolijuhatajad kõige sobivama leiavad olevat. Algatus tuli ikkagi tulekaitse nädalalt.

Kuigi suur hulk väiksemaid ja nõrgemaid tuletõrje ühinguid tulekaitse nädalal passiivseteks jäid, võib möödunud tulekaitse nädalaga siiski rahule jääda. Tuletõrje tuletas jälle kord kõigile kodanikkudele meele, et tule hädahädaoh on ähvardamas, vaja selle vastu energilisemalt võidelda. Loota on et tuletõrje soovid ja nõuded selle tõttu ka valitsuse asutustes ja riigikogu piirkondades rohkem tähelepanu leiavad.

Raske majanduslise seisukorra peale vaatamata, tulid kodanikud tuletõrjujatele rahakorjamises lahkesti vastu, tuletõrjujatele ohverdati heameelega, sest teati, et see läheb rahva varanduse kaitse kindlustamiseks. Praegu pole veel teada, kui suur summa üldisest korjandusest kokku tuli, kuid see on kaunis suur summa, ületab igatahes miljoni või rohkem senti.

Tuletõrje võib julgesti töötada edasi, Jumala auks ja ligemise kasuks, sest ta teab et seltskonna ja rahva toetus on tema poolt.

Müüa

hädadel tingimistel täiesti korras suur käsiprits Jürgensi vabrikust, 4 ratta peal, 2 vooliku jaoks.

Teateid: Narva Peetri Tuletõrje Ühingult.

Tulekahjudest laevadel.

Dipl. ins. K. Anton.

Tulekahjud — hädaohud iseenesest — osutuvad eriti hirmsateks laevadel ja nõuavad sageli kümneid ja sadandeid inimelu ohvreid. Maal tuleb võidelda ja kaitsta end ühe loodusejõu — tule vastu, laevas veel ka teise — vee eest: päästetu tulest võib hukkuda uppumise teel. Ka on võitlus laeva tulekahjuga võrdlemata raskem kui kalda tulekahjuga, — seal on, ehk võib olla, abi kõrvalolijatest, laevas olles, peab aga lootma ainult iseene ja oma abinõude peale, millised tihti puudulikud; sellepärast näeme tihti, et väheste eranditena väljaarvatud, laevad põlevad täielise hävinemiseni. Järgnevalt, kui laeva tulekahjuga raske ehk koguni võimatu on võidelda, siis peab ettenägemata ja ärahoidma igate pidi ka nende tekkimise igasuguseid võimalusi. Selleks on tarvis tutvuneda tulekahju tekkimise põhjustega, uurida neid.

Et tulekahju põhjuste selgitamine on sagedasti väga raske, süüdlase loomuliku tahte pärast — varjata oma süüd, ehk ka tunnistajate pühkimise tõttu — sel ehk teisel viisil eemalhoitud sündmuse igasugusest osavõtust, siis jäävad need põhjused suuremalt jaolt selgitamatuteks, kusjuures väga tihti toetatakse mingisuguse levinenud arvamisega kui selle põhjusele, mitte soovides kontrollida asjaolu, — kas on see nii või ei.

Laevatulekahju tõelisteks põhjusteks on peaaegselt olemasolevate tulekaitse reeglite mittetäitmine, ehk koguni nende puudulikus, kuid sageli ka laeva laadungi ehk mõnede kaupade füüsiliste ja keemiliste omaduste mitte tundmine, s. o. kuivõrd see tundmine puutub enesestsüütumisesse ehk süütumisse ühede ainete mõjul teiste peale.

Peaaegu kõik tulekahjud võib inimene ärahoida, kui tal teada on põhjused, millest nad tekkivad ja abinõud ärahoidmiseks; muidugi, on tarvilik soov seda teada ja kasutada näpunäiteid ja, järgnevalt, ka täita neid. On tarvilik et laeva kapten, ehk üldse isik, kes korraldab teatud kauba lossimist ja vedamist, tunneks, missuguse ainega tal tegemist, missugused selle omadused ja missugused abinõud peab ettevõtma hädaohu vastu. Kuid kahjuks

on need teadmised meil vähe levinevad ja pole olemas selleks mingisuguseid käsitusjuhtnõore. Loeksime sellepärast väga kasulikuks, et need teadmised oleks, niipalju kui võimalik, populariseeritud; kasulik oleks selleks, et peale üksikute broshüüride, reeglite ja seadlustele juure lisada kaupade omaduse kirjeldused ja intruktsioonid, kuidas lossida seda ehk teist ainet, samuti ka mida ettevõtta soojenemise, tulekahju ja n. e. tekkimisel.

Enesest süttimise peatingimuseks on atmosfäärilise õhu füüsiline ehk keemiline mõju süsinikku sisaldavate kehade peale, ehk küll vahel märgata on süttimise juhud ka niisuguste ainete juures, milliste koosseisu süsinik ei kuulu. Peale selle võivad temperatuuri tõusu põhjuseks olla veel isesugused, käärivad pisilased (bakteriad). Edasi on enesestsüütumiseks veel tarvilik, et põlemise objekt oleks soojust halvasti juhtivaks kehaks; ka kehade kokkusurumine, nende peenendatud ehk kiuline seisukord ja väline soojus on tegurid, ilma milledeta peaaegu võimata on enesestsüütumine. Peab mainima siin juures, et temperatuuri tõusmisega algab intensiivne hapnemine, selle tagajärjel aga tõuseb temperatuur veel kõrgemale.

Tulekahjud enesestsüütumisest laevades tekivad kõige sagedamini kivisöest, mis sisaldab eneses tihti väävli ja raudkivi (väävelhapu rauda). Atmosfäärilise õhu ja niiskuse mõjul on hapnemise tagajärjeks soojuse eraldumine. Söe temperatuur tõuseb vähehaaval ja võib tõusta viimati nii kõrgele, et süsi põlema hakkab. Temperatuuri tõusmisel aitab palju kaasa katlaruumi kõrge soojus, kui katlad auru all on.

Sageli korjuvad söe punkrites gaasid. Need gaasid eralduvad söest, mis saadud kaevandustest värskelt ehk niiskelt, märjast söest; segunedes õhuga moodustavad nad plahvatavat gaasisegu, mis küll iseenesest ei süütu, kuid väga hädaohtlik on.

Söe iseenesest põlema minemise ja plahvatuse ärahoidmiseks laevaruumides ehk söepunkrites peab: 1) punkritesse võtma ainult kuivi süsi, 2) punkrite ruumide ülemised osad ja nende

täite torud vabaks jätma söest, õhu vabaks läbi vooluks, 3) Tuulutama söe punkreid võimalikult sagedamini: vihmastel ilmadel peab alati mahavõtma punkrite umbsed teki kaaned ning katma luukide avaused ainult võredega. 4) Mõõtma söepunkrite temperatuuri vähemalt kaks korda päevas ja kui temperatuuri tõusu märgata on, ettevõtma punkrite kõvendatud tuulutamist; 5) Punkritesse ronimiseks tarvitada ainult elektri lampe ehk kaitsevõrega varustatud (Deevi) laternaide, 6) Valjud abinõud käsile võtma tikkude süütamise ja suitsetamise vastu söepunkrites.

Tulekustutamiseks tulekahju korral söe punkrites peab tarvitama auru; aur on tegelikum kustutamise abinõu kui vesi, sest et aur, punkri täites, temast õhu välja surub, põlemine aga ei või edasikesta, kui puudub õhk. Kui auru käe pärast pole ja söe iseenesest põlemine alles alanud, peab kohe kinni panema kõik söepunkri avaused (ka katlaruumis), et takistada õhu juurevoolu.

Puhas puuvill harilikult, ka niiskel kujul, ei sütti iseenesest. Sel ehk teisel põhjusel põlema hakkanud võib ta hõõguda nädalate kaupa ilma õhu juure vooluta, kus juures ei eraldu suitsu ega ka pole märgata lõhna. Niisuguse põlemisviisi põhjus seisab selles, et puuvill omab kiulise ehituse, mille tõttu temas sisaldub palju õhku, mis soodustab põlemise. Ka omavad veel puuvilla kiud kapillaar torukeste ehituse; selle ehitusloomu tõttu absurdeerib ta ja kondenseerib enesesse hiigla hulga gaasi, — ammoniaki, näiteks, kuni 115 mahumi. Suits, nagu iga gaas võib kondenseeruda puuvilla kiudes ja tõstab seega veel enam ta temperatuuri, kuid ühtlasi sellega ei välju ja ei ilmuta tulekahju tundemärke.

Aga kui puhas puuvill ei süütu iseenesest, siis ei või seda öelda taime- ehk loomaõlist läbi imbutud puuvillast, peatingimuseks on siin asjaolu, — kas need õlid enam vähem hapnevad õhus, või ei. Hädaohtu pakuvad ka õlist ja rasvast läbiimbutud puuvillast kaltsud, nagu näitavad seda paljud tulekahjud laevades.

Villad, niisutatud ehk läbiimbutud õlidest on samuti iseenesest süütuvad. Nende kiud on jämedamad, kui puu-

villa omad ja ei oma sisemisi kanaale, sellepärast ei kondenseeri nii suurel määral õhku ja selle hapnikku.

Puhas siid ei ole iseenesest süütuv, kuid kui ta võltsitud on (suurema kaalu saavutamiseks) igasuguste tõrva- ja mineraalolulustega, siis sünnitab ta viimaste juuresolekul iseenesest, mis võib juhtuda ka võrdlemisi madala temperatuuri juures.

Takud süütuvad sarnaselt puuvillale.

Heinad ja viljasaadused on samuti enesest süütuvad, kusjuures nende temperatuur tõuseb isesuguse, n. n. „heina“ bakteriaal mõjul.

Õled, söepulber ja väävel ei süütu iseenesest, mõned mullasordid ja väetisained aga küll.

Vedela kütteaine (bensiin, petrool, nafta, põlevkivi õli) vedamise ja hoidmise juures peab mahutama selle laevaruumidesse ehk tekile tingimata metallvaatidesse ja sisternadesse ehk n. n. tankidesse. Need riistad peavad olema täitsa tihedad ning asetama peab neid korkidega ülespoole. Päikese kiirte eest peab neid kaitsma katusega (bensiin, petrool). Ümbervalamisel ehk ümberpumpamisel ei pea olema mingisugust teist tuld, kui ainult täitsa kinniste elektri lampide tuli; kui ruumis, kus vedel kütteaine ümberkallatakse (eriti bensiin ja petrool) elektri ventilatsioon olemas, siis peab seda käima laskma enne töö algust; töö ajal ei tohi käima lasta mingisuguseid mootore, ühendada ehk katkestada voolu ehk üldse midagi ettevõtta, mis sünnitaks sädet ehk leeki. Kütteaine sisternid, mis mitte alalise surve all ei ole, peavad olema varustatud ventilatsiooni torudega, mis tekile väljaviidud ja milledel kaitseventiilid peal; torude otsad peavad allapoole pööratud olema. Igat sisterni vedela kütteaine jaoks peab varustama metallist aluspanniga — riistaga, mis ei luba kütteainet tilkuda alla ruumi ehk puu põrandale. Igal pool, kus kütteaine auramine võimalik, on suitsetamine kõvasti keelatud.

Kui juhtunud vedela kütteaine süütumine, ei pea kunagi tarvitama tulekustutamiseks vett, vaid eelistada tulekustutajaid, nagu minimaxe ja teisi keemilisi, mis peavad käepärast läheduses ülesseatud olema. Ka parem on märjaks teha paar suuremat kaltsutükki ja visata neid selle koha peale,

mis põlema läinud. Üldse aga peab, niipalju kui see võimalik vähendada õhu juurevoolu, suledes kõik luugid ja augud. Eduga võib kustutada tuld ka liivaga; peavad käepärast olema kastid liivaga ja labidad.

Mootorlaevades eriti tekivad tulekahjud kõige sagedamini külteaine tilkumisest karboraatorist ja äratöötanud gaasitorude ülekuumendamisest.

Kylteaine ärajooksu võib vähendada, kui toru peal, mis toob külteainet karboraatori juure, teha kraani just karboraatori juure ja seda kraani suleda iga kord peale mootori seismapanemist. Äratöötanud gaasi torude ülekuumendamist aga võib kõrvaldada, kui neid hästi jahutada veega ja peale selle hästi isoleerida (ümberömmelda) soojust halvalt juhtiva ainega, nagu asbest.

Kuidas juhtuvad tuleõnnetused ?

31. augustil kell 4 lõunal töötas Alatskivi vallas, Lahe külas, Joh. Sarapuu „Madise“ talu õues Naelavere masinatarvitajate ühingu rehepeksu masin. Aurukatlal puudus korralik sädemete püüdja. Sädemed kandusid tuulega lähedal olevate majade peale, mille tagajärjel süttis põlema Madise talu laut, põhuküün ja tallid, mis asusid ühe katuse all. Tulle jäi hulk varandust. Peremees hindab oma kahju 5000 kr. peale. Kindlustatud olid hooned 1000 kr. eest. Ärapõles ka Naelavere masinatarvitajate ühingu rehepeksu masin, mis oli kindlustamata. Ühingu kahju 3000 krooni.

„Madise“ talu hoonetelt kandis tuul tule üle Samuel Tõruvere hoonetesse, kus maha põles elumaja, karjalaut ja põhuküün. Kahju 4000 krooni.

Tõruvere hoonetelt kandus tuli edasi Rattmanni ja Abarenkovi tindikalade kuivatusahjudele, mis samuti maha põlesid. Kahju teadmata.

Tuli oleks veelgi laiemale lagunenud, terve küla oli hädaohus, kuid

Alatskivi, Kolkja, Kasepää Nina ja Kallaste tuletõrje ühingud, 14 pritsiga, suutsid tule levinemisele piiri panna.

Kas see pole kallis õppetund! 12.000 krooni kahju ja kõik sellepärast, et rehepeksu masinal ei olnud korralikku sädemete püüdjat, mis maksab ainult mõni kroon.

Kõik rehepeksu masinate omanikud vaadake, et sädemete püüdjad oleks korras. Sarnaste korratuste peale juhtigu tähelepanu ka tuletõrjujad.

Samal päeval põlesid maha Ulila vallas Peeter Reinholdil 9 kuhja rukki põhku. Omanik hindab kahju 160 kr. peale. Tuli sai alguse Reinholdi 7 aastase poja läbi, kes põhu kuhjade vahel tuletikkudega mänginud.

Ööl vastu 1. septembrit põles Härjanurme vallas Räppo talu eluhoone ühes rehealusega maha. Tulle jäi hulk varandust. Omaniku kahju 1200 krooni. Tuli saanud alguse reheahjust

Tuletõrje ühingud.

Tuletõrje ühingud on kohustatud saatma oma aastaaruanded vastavalt kokkuseatult (Aruande lehed Tuletõrje Liidus alati saadaval) Tuletõrje Liidule. Nüüd on ühingutel ammugi juba peetud

aasta koosolekud, möödunud aasta aruanded on vastuvõetud ja kinnitatud, kuid aruande lehed on mitmel ühingul Liidule saatmata. Kellel aruanne saatmata tehku seda viibimata.

Juhatused tuleõnnetuste ärahoidmiseks aurukatlagas töötamisel.

Väljal töötamisel veetava või isesõitja lokomobiiliga.

1. Aseta lokomobiil vähemalt 10 meetri — 5 sülla kaugusele kergesti süütava katusega hoonest. Kui tuule siht on lokomobiililt hoonele, aseta lokomobiil väga kaugemale hoonest või ära tööta sel päeval, eriti kui tuul on vali.

2. Hoia korras sädemetepüüdja korstnas.

1. Ei tohi asetada lokomobiili 1—2 sülla kaugusele hoonest sarnaselt, et lokomobiil on väljas ja rehepeksumasin küünis. Kui tuule siht on lokomobiililt hoonele, võib säde kanduda katusele ka viie ja rohkem sülla kauguselt.

2. Korratu sädemetepüüdja tõttu pääsevad korstnast välja sädemed.

Sarnaselt ei tohi töötada.

Kui sädemetepüüdja ehitusviis on ettenähtud vesi, siis pead püüdjas alati pidama vett.

Läheb sädemetepüüdja tahmaseks, puhasta see tahmast kohe töö vaheajal, eriti puhasta püüdja veeruumi. Vigane sädemetepüüdja tuleb kohe parandada.

Iialgi ära kõrvalda korstnast sädemete püüdjat, et tõmme oleks parem.

Kui korstna otsas on ainult traatvõrk sädemetepüüdjaks, aseta tingimata teine sädemetepüüdja suitsukambrisse või korstna alumisse ossa.

Kui lokomobiilil üldse puudub sädemetepüüdja, pead kohe muretsema püüdja suitsukambrisse või korstna alumisse ossa.

Puudub vesi sädemetepüüdjas ei kustu sädemed ja lendavad korstnast välja.

Kui sädemetepüüdja on tahmane, võib tahm süütuda ja sädemed lendavad välja. Kui sädemetepüüdja on kuskilt katki või pörketaldrek ei ole korralikult asetatud, ei kustu sädemed püüdjas. Sädemed lendavad takistamatult korstnast välja, kui korsten on sädemetepüüdjata. Traatvõrk korstna otsas peab kinni ainult suuremad söed ja sädemed. Väikesed sädemed lendavad sagedasti suurel määral läbi võrgu.

Ainult võrk korstna otsas ei ole kohane sädemetepüüdjaks. Töötamine sädemetepüüdjata on hoolimatus ja lohakus.

3. Hoia korras tuhakast tulepesa all. Tuhakast peab tihedalt olema tulepesa küljes.

Tuhakastis peab alati olema vesi, et sinna kukkunud söed ja tuhk kustuksid.

Kui tuhakasti plekk põleb kusagilt läbi, paranda see kohe.

4. Hoia korras katla suitsukamber ja suitsukambri uks tihe.

Paranda kohe iga väike auk või läbipõlenud koht suitsukambri plekis.

Kui suitsukambri uks ei ole tihe, paranda see. Kui ei saa kohe parandada, määri ajutiselt ukse praod kinni saviga.

5. Ära jäta lokomobiili inimese valveta, seni kui küttekoldes on tuli.

3. Säde võib lennata põhku või teise kergesti süütuvasse materjaali tuhakastist, eriti tuulisel ajal.

Säde võib välja tulla tuhakasti ja tulepesa vahelt. Ei ole vett tuhakastis, ei kustu söed. Läbipõlenud kohast tuhakastis võib säde välja lennata.

4. Säde võib väljalennata läbi augu suitsukambri ukse vahelt, kui uks ei ole tihe.

Kui aur kõrgele tõuseb, ära ava kunagi suitsukambri ust, et sellega vähendada tõmmet, sest sädemed lendavad välja.

5. Kui küttekoldes on tuli ja katel jäätakse valveta, võib juhtuda, tuleõnnetus.

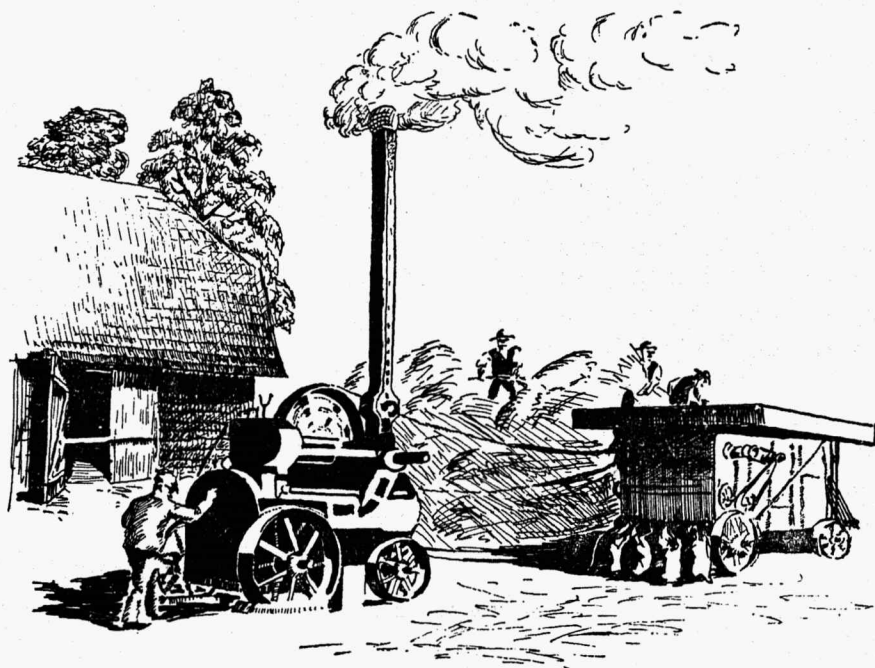
Liikumisel isesõitja lokomobiiliga.

1. Enne hoonetest möödasõitmist toimi järgmiselt:

a) Kohenda tuld küttekoldes ja viska värsket kütteainet küttekoldesse.

1. Isesõitjad süütavad sagedasti hooned möödasõitmisel, isesõitja juhi teadmatusel või hoolimatuse tõttu.

a) Kui kõhendad tuld ja viskad värsket kütteainet koldesse, siis tekib suu-

Sarnaselt võib töötada. Tööta väljas, põllul või rehepeksu küünis, viimasel korral katel olgu katlaruumis.

b) Tõsta auru normaalsele kõrgusele, et aurusurvet jatkuks hoonest möödasõitmiseks ja ei oleks tarvis auru tõsta tõmbe abil hoone juures.

d) Vaata järele, et söed oleks tuhakastis kustunud ja tuhakasti tõmbeklapid suletud.

rel arvul sädemeid, mis võivad süüdata läheduses olevaid hooned.

b) Kui suurendad tõmmet hoonete läheduses, lendab korstnast suurel arvul sädemeid.

d) Kui söed tuhakastis kustumata ja tõmbeklapid avatud, kannab tuul söed ja sädemed välja ja tekitab hädaohu.

e) Ära püüa vähendada tõmmed suitsukambri ukse avamisega.

2. Kui kõik eelpool nimetatud ettevaatusabinõud on täidetud, sõida peatamata hoonest mööda.

e) Suitsukambri ukse lahtiolekul võib säde tuulekeerisega välja lennata.

2. Masina uuesti käimalaskmisel pärast peatumist ja isesõitja kohalt liikumisel tuleb tingimata korstnast välja rohkem sädemeid.

Katlaruumis töötamisel lokomobiiliga.

1. Katla korsten peab olema korras ja õieti ehitatud.

Korstna kõrgus üle katuse harja peab olema vähemalt: 5 meetrit tuldkartva ja 1,5 meetrit tulekindla katuse juures.

Kui plekk-korsten läbib puust lae või tuldkartva katuse, ei tohi korstna ümber 0,5 meetri kaugusel olla tuldkartvat materjali, vaid tuleb asetada plekki või muud tulekindlat materjali. Ehitage parem kivist korstna jalad läbi lae ja katuse ning alles katuse pealt püstitage plekk korsten.

Vaata järele, et plekk suitsutoru katla suitsukambri korstna kivijalani oleks tihe.

Kanna hoolt, et kivist korsten puhastatakse tahmast vähemalt iga kahe töönädala järele.

Kui on kivikorsten, peab korstnajaala lõõris olema pann veega. Töötamisel peab pannis alati olema vesi.

2. Katlaruumis ei tohi olla katla läheduses kergesti süütuvaid aineid.

Ära hoida ka küttaaineid, eriti puulaaste, saepuru jne. katla läheduses.

3. Vesi olgu katlaruumis suurel määral kättesaadav.

Käsiprüts või venõud suuremal arvel olgu alati kohal.

1. Sagedasti juhtuvad tuleõnnetused vigasest või puudulikult ehitatud korstnast.

Madala korstna juures kannab tuul sädemed katusele ja katus süütub.

Sagedaste hakkavad hõõguma kuumusest tuldkartvad osad, mis asuvad plekk-korstna lähedal.

Sagedasti on plekk suitsutorul, mis ühendab lokomobiili suitsukambri korstna kivi jalaga, läbipõlenud või lahtised ühenduskohad.

Kui tahm korstnas hakkab põlema, lendab korstnast välja suuremal hulgal tuld ja sädemeid.

2. Sagedasti satub sädeküttekoldest või suitsukambri katla läheduses asuvasse kergesti süütuvasse ainesse.

Eriselt kergesti süütuvad katla läheduses olevad kuivad puulaastud, kuiv saepuru jne.

3. Sagedasti tekib suurem tuleõnnetus vee puuduse tõttu.

Ära ole hooletu vee tagavara muutmiseks.

Eesti Tehniline Järevalve Selts.

Tuletõrje kursus Kasaritsas.

Kasaritsa tuletõrje ühingu juhatus kutse peale sõitis tuletõrje instruktor A. Pirker kohale tuletõrje kursust korraldama, kuid kursusele ilmusid kõigest 13 meest, ehk küll kursuse päevaks oli määratud pühapäev. Sellest peab järeldama, et juhatus ei olnud oma liigetele äraseletanud kursuse tähtsust või ei

olnud ta kursuse ajast õigel ajal teatanud. Tuletõrje juhatused, eestkätt peamees, peaksid selle eest hoolt kandma, et korraldavatest kursustest ja õppustest peaksid kõik tuletõrje liikmed teateid saama aegsasti ja seega neile võimaldatama kursustest ja õppustest osavõtmine.

Tuletõrje tegelane A. Treiberg lahkus Narvast.

26. augustil s. a. lahkus Narvast ja asus elama Hiiu-Kärdla, Narva vabatahtliku tuletõrje tegelane h-ra Artur Treiberg.

H-ra Artur Treiberg'iga kaotas Narva tuletõrje pere ühe oma energilisema ja väsimata tegelase. Ligi kümme aastat oli tema Narva linna tuletõrje ühingu juhatuse liige, algul sekretär ja viimased aastad abiesimees.

H-ra Treiberg asus ühingut juhtima aegadel, kus meie tuletõrje pere elas üle revolutsiooni aegset korralagedust; endised ühingu juhtivad tegelased viisid ühingu tegevuse nii kaugemale, et juba kohtupristav hakkas ühingu varandust pitseerima. Mäletan, et esimene juhatuse koosolek, millest võttis ka osa hra

Treiberg, oli teede leidmine, kuidas varandust kohtupristavi pitsatite alt vabastada, selles suures töös aitas palju kaasa h-ra Treiberg'i kaine ja loogiline tegevus, ja peagi oli ühingu vara vaba. Siis, 1924 a. esimese auto-prints'i muretsemine Narvale. H-ra Treibergil, kui juhatuse sekretäril, tuli mitu ja mitu pognat paberit täis kirjutada, enne kui see asi sai teostatud, see kõik nõudis aega

ja vaeva, kuid tema oli alati selleks valmis, ja vahest, kui teistel meeleolu oli langemas, sest peamure oli raha hankimine, ja seda oli õige raske saada,

oli Artur Treiberg oma humooriga platsis, tõstis meeleolu, et „maksku mis maksab, auto-prints'i meie peame saama“ — ja saimegi. H-ra Artur Treibergi nimi, missugune on graveeritud auto-prints'i au tahvilil, jääb Narva vabatahtliku tuletõrje ühingul alati kalliks mälestuseks.

25. augustil s. a. austas kogu Narva seltskond h-ra Treibergi, milleks oli korraldatud ühine koosviibimine Eesti Seltsis „Ilmarises,“ ja millest võtsid osa ligi 80 inimest ja kus h-ra Treibergile [sai üleantud palju väärtuslikke kinke, mitmesuguste seltskondlikkude organi-

satsioonide poolt, missugustes tema töötas ja isikliste sõprade poolt, missuguseid oli hra Treibergil Narvas lugemata palju.

Soovime südamest temale õnne ja edu uues kodus, ja loodame et h-ra Treiberg ei loobu tuletõrje tegevusest ka Hiiu-Kärdlas, ja et tema saab veel kaua-kaua töötama ka sealses tuletõrje peres niisama agarasti kui Narvaski.

P. H.

Ämber vett tule alguses, on tähtsam, kui mitu suurt prints'i pärast, kui tuli juba võimust võtnud.

Tapa tuletõrje 30-aastane.

Pühapäeval 31. augustil pühitses Tapa vabatahtlik tuletõrje ühingu oma 30-aastase tegevuse juubelit.

Pidustus algas kell 1 päeval, rongikäiguga ühingu aiast esimehe korteri ette, kus viimase poolt meeskonnale välja anti ühingu lipp, mille vardale esimehe abikaasa proua Landsberg kinnitas suure roosipärja. Edasi liiguti orkestri saatel turuplatsile, kus paraad peeti. Juubilaari tervitasid paraadil ja paigutasid lipuvardale lisaks senistele, mälestusmärgid Tuletõrje Liidu, Tapa linnavalitsuse, Tapa haridusseltsi, naaber-tuletõrje ühingute ja Tapa kaitsemalevkonna esitajad. Daamide poolt annetati lilli. — Tööl ligemise heaks ja jumala auks ülesnäidatud eeskujuliku hoolsuse hindamiseks anti üle tuletõrjujaile Tombergile, Paalile, Mudile ja Seitonile vastavad aumärgid, ning reale vanemaile tuletõrjujaile pikaajalise töö mälestuseks teenistusmärgid. Märgid andis üle Liidu esimees A. Punga.

Peale paraadi ja pildistamist korraldati Vanaturul Mätliku kahekordse maja kallal „tulekustutamine,“ näidates muretsetud riistade võimet ja meeskonna osavust ronimisel ning hädaliste päästmisel põlevast majast.

Järgnes eine seltsi saalis ning õhtul avalik pidu.

* * *

Ühingu asutati augustis 1900. Vaatamata selleaegsele väga raskele organisatsioonivõimalusile, suudeti hea tahtmise juures peagi koonduda teovõimeliseks pereks. Korraldati näitemüüke ja pidusid, ning teisel ja kolmandal tegevusaastal muretseti esimesed kaks käsipritsi.

Väsimatu töö tulemusena suudeti 1927 aastaks püstitada uus ajakohane rahvamaja.

Kulje tuletõrje Petserimaal pühitses 55. aast. juubelit.

Pühapäeval 31. augustil pühitses Kulje vabatahtlik tuletõrje ühingu oma 55. aasta juubelit ja ühtlasi ka „Tulekaitse päeva“.

Juba vara hommikul oli seltsimaja ilusti dekoreeritud riigi värvidega ning lilledega.

Täpselt kell 12. päeval algas tuletõrje paraad. Peamees J. Samoletov, kes pidas tervituskõne, seletades tulekaitse tähtsust. Pärast seda toimetati aumärkide väljajagamist.

Peale paraadi oli seltsimajas pidulik aktus, toodi tuletõrjele hulk sooje tervitusi. Omas kõnes hariduse seltsi esitaja iseäranis kriipsutas alla seda, et ühingu viimase 10. aasta jooksul on väga arenenud, tugevaks saanud ning kasvab edasi.

Nii on ta viimasel ajal, vaatamata raskete olude peale, rahapuuduse ja ümbruskonna rahva vaesuse peale, ehitanud omale suure seltsimaja, ja ostnud 2. käsipritsi.

Kell 14. oli rongikäik ja kell 15. algas pritside demonstratsioon. Signaali järele kerkisid kohe 4. veejuga taeva poole. Pritsid töötasid hästi, veeandmine oli kiire ja korralik, iga jaoskond omal kohal. Meeskond näitas eeskujulikku distsipliini, head vahekorda ja ühtmeelt ülemate ja alamate vahel. On näha, et igamees püüab eeskujulikult oma kohustusi täita.

Peale pritside demonstratsiooni oli eine seltsimaja ruumes, ühingu liikmetele ja külalistele, kus peeti rida tervituskõnesid. Juubelipidu õnnestus hästi ja tõi kahtlemata uut hoogu ja jõudu tuletõrje perre

Pidud Järva-Jaanis ja Väike-Maarjas.*)

19. juulil s. a. pühitses Järva-Jaani tuletõrje ühing oma 30. a. juubelipäeva, mis algas jumalateenistusega kohalikus kirikus, kuhu ilmunud oli Järva-Jaani tuletõrje terves koosseisus, ja auvõõrad: Üleriiklise Tuletõrje Liidu esitaja A. Pirker, Paide tuletõrje esitajad, peamees A. Grünberg, I. Stephan ja Göetsch, ja naabri tuletõrje esitajad. Pärast kiriku-teenistust seadis ennast üles turuplatsil tuletõrje ühes auvõõrastega, kus üleanti tuletõrjele Järva-Jaani daamide poolt, valmistatud kaunis lipp. Lipu õnnistamist toimetas turuplatsil kohalik pastor Rosenstein ja lipu kandjaks oli määratud pastori poeg, kes tuletõrjes reamehena teenib.

Pärast paraadi kogus kogu tuletõrje pere pritsimaja ette, kus korraldati õppe harjutus käsipritsidega ja vastu võeti uus mootorprits, mis samal päeval kohale jõudis. Prits on Soomest Serlachiusse vabrikust ja töötas esimesel proovil hästi. Huvitav on siin tähendada, et prits ühes voolikutega sai ostetud tuletõrje poolt puhtas rahas. Järva-Jaani tuletõrjel on oma seltsimaja, peale uue mootorpritsi 3 käsipritsi ja teised tarvilikud tulekustutamise abinõud. Õhtul oli korraldatud pidulik koosviibimine ühingu saalis, millest rohkesti osa võeti Järva-Jaani seltskonna poolt, esitatud olid kõik Järva-Jaani seltskonna daamid ja härrad, peeti rohkesti kõnesid, milledest selgus et tuletõrjes valitseb üksmeel ja tuletõrjest lugupidamine. Iseäranis auosaliseks said ühingu asutaja ja peamees hra Saar ja esimees hra Puhk. Ka daamide poolt peeti kõne tuletõrje tervituseks tähtsal pidupäeval. See mitmekordne pidupäev oli ka selle poolt tähtis, et Järva-Jaani tuletõrje ühing kulude

kokkuhoiu mõttes ei pühitse iga aasta oma aastapäeva, vaid see oli alles 3. aastapidu, 30 aasta jooksul.

Pidu jättis hea mulje võõrastele ja kahju oli sealt lahkuda. Järva-Jaani tuletõrjele soovin kõige paremat õnne ja loodan, et tulevikus niisama hästi töötab nagu siamaale.

Järgmisel päeval 20. juulil pühitses Väike-Maarja tuletõrje ühing ka oma 30 a. juubelipäeva. Pidule sõitis Järva-Jaanist Tuletõrje Liidu esitaja A. Pirker ülevaadates läbisõidul tee peal Ramma ja Pikevere tuletõrje ühinguid. Väike-Maarja pidust osavõtma olid veel ilmunud saadikud Rakvere Tapa, Jõgeva ja Simuna tuletõrjedelt.

Väike-Maarja tuletõrje oli ennast ülesse seadnud kirikuplatsil mälestussamba juure. Paraadi võttis vastu Liidu esitaja A. Pirker tervitades meeskonda ja neile õnnesoovides aastapäeva puhul. Peale seda avaldas pikemas kõnes tuletõrjele tänu tema ennastsalgava töö eest möödunud 30. aasta jooksul. Ühes sellega pööras kõneleja ka platsile kogunenud Väike-Maarja seltskonna poole neile meeletuletades tuletõrje teeneid ja lootust avaldades, et seltskond oma tuletõrje tööst saaks osavõtma ja teda toetama. Pärast paraadi korraldas tuletõrje tulekustutamise manöövri, mis hästi õnnestus. Manöövrist võtsid osa 3 käsipritsi ja mootorprits „Rosenbauer“ ja ronijad oma redelitega. Koosviibimisest põllumeeste seltsimajas võtsid osa meeskond ja auvõõrad. Õhtul korraldati seltsimajas pidu näitemängu ja tantsuga.

Väike-Maarja tuletõrjel on oma seltsimaja ja ta töötab hästi oma lugupeetud esimehe ja peamehe juhatusel.

A. P.

Loksa tuletõrje hädas oma seltsimajaga.

Omal ajal, kui Loksa tuletõrje ühing 25. a. eest asutati, kinkis ühingule mõisa omanik endise kõrtsi hoone, mida tuletõrje omal kulul seltsimajaks ümber ehitas ja kus tema veel praegu asub, kuid põllutöoministerium ei tunnista seltsimaja tuletõrje omaks vaid riigi omaks, sest et maja ei ole ülekirjutatud

ühingu nimele. Ühing on ministeeriumi korralduse peale kaevanud riigi kohutse administratiiv kohtu korras, kuid seal on kaebtus tagajärjeta jäätud.

Kui ühing kinkimist tõendada võib tunnistajate abil, siis võiks ta nõudmist alata rahukogu tsiviilosakonnas, selle peale on ka riigikohus tuletõrje tähelepanu pööranud. Seltsimaja on ilusa koha peal ja kahju oleks, kui see tuletõrjele kaduma läheb.

*) Ruumi puudusel varem välja jäänud.

Tule ärahoidmine ja tulevastu võitlemine.

Tule ärahoidmisel ja tule vastu võitlemisel ei ole mitte kunagi nii ülisuur tähtsus olnud, kui pärast suurt maailmasõda. Varanduste hävitamise läbi lähevad suured osad rahvavarandusest kaduma, mis on väga raske jälle täiendada ja uusi varandusi nende asemele muretseda. Kes seda pealtvaadanud on, kuidas hoolsasti hoitud ja kinnitamata majakraam ja teised varandused tuleroaks saavad ja sealjuures isegi inimohvreid ettetuleb, see ainult suudab nende kannatada saanute valu ja kahjusid täiel määral hinnata. Oli meil vanasti võimalik, oma liikuvaid ja liikumata varandusi nende väärtusele vastavalt kinnitada, siis ei ole see nüüd kõikidele enam mitte võimalik; tuleb ette, et isegi suured ja jõukad asutused enam ei jaksa kõrgeid kinnitus-preemiaid maksta. Sel põhjusel tuleb meil sellega arvestada, et suurem osa varandusi praegusel ajal mitte täiehinna eest, vaid ainult üks osa nende väärtusest, kinnitatakse, mis õnnetuse korral aga suuri kahjusid nende omnikkudele tekitada võib. Et ennast sellepärast suuremate materiaalsete kahjude jne. eest hoida, tuleks tule lahtipuhkemise eest igasuguste abinõudega ennast kaitsta.

Igalühel võib tahes-tahtmata hoolimatus ette tulla; on olemas ka kurjategijad, kes oma kuritegude jäljed tule läbi kustutada püüavad, ehk jälle kättemaksmiseks teise inimese maja põlema süütavad. Loodusejõud ehk teised tegurid on jällegi põhjuseks paljudele tulekahjudele, mis aga enamasti kohe tule algusel piirata ja ära kustutada võib, kui sellekohased ettekirjutused täidetud saavad, ehk kui jalamaid kättesaadavate abinõudega tuld maha suruda püütakse, ehk jällegi viibimata telefoni ehk muul teel tuletõrjet välja kutsutakse. Laastavad tulekahjud, nagu mujal palju ettetulnud, ei ole — Jumal tänatud — meie kodumaal veel juhtunud lahti puhkema. Aga suurematest tuleõnnetustest ei ole ka meie kodumaa mitte ärahoitud. Ka meil on neid rohkesti olnud. Suuremalt jaolt oli ikka jälle seaduse nõuete mitte täitmine, kergemeelsus ehk suur lohakus tule põhjuseks.

Tahaks kõigepealt tulelahtipuhkemise põhjuseid veidi lähemalt vaadelda,

seal on loodusjõududest pikne ja isesüütumine. Pääaegu iga pikne lööb kuhugi sisse. Kõige parem abinõu selle vastu on piksejuhed. Ei ole sugugi tarvis kõrgeid vardaid ülesseada, et sinna piksejuhed üles panna, sellest on küllalt, kui metall osad hoonete küljes näit. katuserennid, telefonijuhed jne. omavahel ühendatud ja nende otsa, katuse harjale, üks raudlatt ülesseatud saab. See raudlatt peab muidugi katuse rennidega ühendatud saama ja tema võtab pikse vastu. Rennide alumisest otsast tuleb aga ühendus maapinnaga luua, ehk kõige parem kaevu juhtida.

Iksesüütumisega aga on siis tegemist, kui asi põlema hakkab, ilma et tuli väljastpoolt tema külge puutuks. Nii võib kivisüsi, põlevkivi jne., kui ta suurtes lademetes kinnises ruumis seisest, niiskust on saanud, ise enesest põlema süütuda. Siis ka värske hein, kui ta niiskest peast kinnises ruumis ummuses seisab, võib ise põlema hakata. Kõigeparema abinõu selle vastu on tekitada tuuletõmbust, nii et tuul igalt poolt läbi puhub.

Rohkem tulekahjusid tuleb aga meie majapidamistes teistsugustel põhjustel ette. Nii on igas ahjus tuld tekitavaid võimalusi olemas. Ahjust võivad säde-med ehk kuumad sõed välja kukkuda. Kui nad põrandale ehk sütekasti langevad, siis võib selleläbi kergesti tulekahi tekkida. Ahju lähedal kuivama pandud pesu ehk puud, ahju juures üleslaotud, on niisama hädadohtlikud, kui ahjuaukude ja pragude kinnikleepimine paberiga ehk jällegi kaltsudega. Arusaamatu kõrbe lõhn, mida tihtipeale kauemat aega tähele panna võib, tuleb sellest, et palgiotsad, mis korstnasse lähevad, kõrbema hakkavad. Kauemat aega möödub, enne kui nad põrandani ehk laeni läbipõlenud ja see siis ise põlema hakkab. Puudulik korstnate puhastamine kutsub kostnapõlemise esile, ja kui korstnas praod olemas, siis võib kergesti juhtuda, et tuli sealt välja lööb ja kõrvalolevaid seinu süüdates, tuli lahti puhkeb. Ka korstnate puhastamise aukude puudumine annab põhjust tulekahjudele.

Igasugune valgustuse viis on tulekahju võimalusega seotud. Kõige julgem on muidugi elekter, kui ta asjatundlikult ülesseatud. Kardetavam on

lahtine tuli, mis kergesti põlemist tekitada võib. Sellepärast ei tohiks mitte kunagi põleva küünlaga, ilma kaitseklaasita, keldri ehk pööningule minna. Õlilamp on iseäranis kardetav neil juhtumistel, kui tal lai alus ja plekist õliriist puudub. Lambi ümber kukkumisel läheb väljavoolav õli põlema ja süütab ka teisi asju. Väga tulekardetav on bensiin, bensool, liikva, piiritus, acetylen, karbiit jne. Ei tohiks mitte õhtul lambitule juures bensiini tarvitada, väljaarvatud elektrilambi juures; kõige parem on bensiiniga päeval lahtise akna juures tegemist teha.

Tuletikud võivad ainult inimene eneste kergemeelsuse läbi tuleõnnetust sünnitada, sellepärast tuleb iga tuletikk, enne ta äraviskamist, hoolsasti ära kustutada. Niisama on lugu ka paberossi otsadega. Mitte kunagi ei tohi voodis lamades suitsetada, inimene võib kergesti magama jääda ja põlev suits mahakukkuda, mis suurt õnnetust tekitada võib. Ka pidusaalides tuleb tulega ettevaatlikult ümberkäia, et laes rippuvad paberiehed, lambikesed, serpentiin jne. mitte põlema ei läheks.

Ühes lauavabrikus, kus töö kauemat aega seisnud, olid võlvi laagrid määrimata. Hõõrumise läbi läksid laagrid tuliseks ja läheduses olevad hõõvli-laastud läksid põlema. Koolipoisid tegid metsas tule üles. Nad läksid edasi ja tuli jäi põlema. Varsti oli suur osa ilusast metsast tuleroaks. Ka võib tulekahi kogemata juhtuda. Nii

seisis kusagil lambiõli kaua kaupluses pingi peal. Pink kukkus ümber ettevaatamatuse läbi ja kannust välja jooksev õli läks mahavisatud tuletiku läbi põlema. Kord mängisid kassipojad laua peal kus õlilamp seisis. Lamp kukkus ümber ja terve tuba oli täis tuld.

Ülemaltoodud näidetest on selgesti näha, kui väga kergesti tulekahi tekkida võib ja kuidas tulekahju arusaamise ja veidi ettevaatuse läbi ärahoida saab. Igalühel on võimalik tuletõrjet oma ennastsalgavas, ligemise kasuks sihitud, tegevuses mõjuvalt toetada; tihtipeale võib ta ka ise õige korralduse ja tegevuse läbi tuld tekkimisel ära lämmatada. Kõigelihtsamad tulekustutuse abinõud — ämber ja vesi — on igas majapidamises olemas. Kes juba enam ennast tule vastu kindlustada tahab, see muretsegu omale väike käsiprits. Vana sõna: „Inimene aita iseennast, siis ka Jumal sind aitab!“ — tuleb ka siin silmaspidada. Asjakohane ülevalpidamine tulekahju juures, kõigepealt siis kui tarvis on inimesi liig ettevaatamata päästepüüete eest hoida, on väga tähtis. Tihtipeale ei oodeta tuletõrje kohalejõudmist tulekahjule ära, selle asemel hüpatakse kõrgelt majast uulitsale surma suhu, kuid uste ja akende sulgemise läbi oleks võidud tule laiailaotamist kauemaks ajaks veel piirata. Peaasi igal tulekahjul on sellepärast ikka kained ja asjatundlikud korraldused ja tegevus, ei tohi aga mitte pead kaotada. A. P.

Puudusi tuletõrje ühingutes.

Kohtade peal tuletõrjete ülevalpitud selgub, et mitmel ühingul on liig vähe voolikuid, enamasti üks ainus imev voolik ja üks surve voolik ja needki üsna lühikesed, imev voolik 4 meetrit ja välja viske voolik 10 meetrit pikk. Harjutustel ju jatkaks neist, kuid tulekahjul töötamisel võib see puudus rasket õnnetust tekitada. Juhtub, et voolik vigastada saab, siis pole ka pritsiga võimalik enam töötada ja tuletõrje peab pealt vaatama, kuidas tuli oma tööd edasi teeb. Seletatav on see sellega, et pritsi müüja äri pritsi-

müües rokem voolikuid kaasa anda ei taha, kartes sellega pritsi müügihinda tõsta, ühtlasi ta ei seleta ka, et liig väheste voolikutega pole midagi teha. Teiseks põhjuseks võib olla ka see asjaolu, et müüdav prits proovil kindlasti vett tõmbab 3 meetri pikkuse voolikuga, kuna pikemate voolikute kaudu vee võtmisel on ette tulnud, et prits ei tööta korralikult. Proovidel võetakse vett enamasti toobritest ja pannakse suurt rõhku vee väljasurumise peale, kuna sügavusest veetõmbamist tihti ei proovita. Ülevalpitud selgub et prits 4

või 5 meetri sügavusest kaevust imev vooliku kaudu vett ei tõmba, ehk ta küll tõmbama peaks 8 meetri sügavusest.

Igal tuletõrjel peaks iga pritsi jaoks olema vähemalt 2 imev voolikut à 3 meetrit kokku 6 meetrit ja surve voolikuid ka vähemalt kaks à 15 meetrit pikad.

Teine tähtis puudus on voolikutega hooletumalt ümberkäimine. Imev voolikute puldankate on katkine ja lahti, seeläbi kannatab spiraali kummi, vask sõelad on lossi löödud, mõned ilma põhjata, mitmel sõela augud liig suured ja sõeladel puudub vint, millega võiks neid ühendada voolikuga. Vindi puudusel on sõel imev voolikuga seotud mis soovitatav ei ole.

Imevvoolikute puldani kaitseks tuleb neile nõör ümber punuda ja sõela kaitseks vitsadest korvpunuda.

Surve või väljaviske voolikud kuitatakse pritsi tornide puudusel mitmel pool väljas aia plangu peal, kus vesi voolikutest välja ei pääse. Voolikud seisavad väljas ka palava päikese ja vihma käes, nii kuidas ilmad juhtuvad olema. Palav päike rikub voolikuid ja vesi neis määndub voolikuid ja selle tõttu pritsib vesi voolikutest nagu sõelast.

Veel puuduvad mitmel pool signaal pasunad ja hüdropuldid või ämberpritsid. Kiirema abiandmiseks on kiire tulekahjust teadaandmine väga tähtis ja seda võib teostada siis seda parem, mida rohkem olemas kohtade peal signaal pasunaid.

Esialgse tulesumbutamiseks ehk takistamiseks tema laiali levimiseks, on hüdropuldid väga kasulikud.

Need on tähtsamad puudused tuletõrjes, mida tingimata kõrvaldada tuleb ja mida iga tuletõrje hea tahtmise juures teha võib.

Nende puuduste kõrvaldamist on instruktor igal pool soovitanud, kuid nii mitmed on seda tähelepanemata jätnud, mis selgunud teisekordsetel ülevaastustel.

Väga halb nähtus on see, et veel mitmel tuletõrjedel puuduvad pritsikuurid ehk vähemalt oma ette ruum, kuhu mahutada võiks tuletõrje abinõusid. Ülevaastustel selgub, et mitte ainult liht kodanikud, vaid isegi tuletõrjujad ei tea, kus nende tuletõrje riistad seisavad, vahel on ühes, teinekord teises kohas ja neid seal korras hoida on võimatu. Enamasti on nad teiste asjadega segamini, ühes kohas on prits, teises kohas voolikud jne. Tulekahju korral tuleb neid kaua otsida ehk mõni asi jääb tähelepanemata kodus. Pritsikuuride ehitamine nõuab suuremaid kulusid, mida iga tuletõrje ühing kanda ei suuda, siin peaks abiks tulema riik või omavalitsus. Rahvamajade toetamiseks antakse välja riigi poolt suuri summasid, kas siis tõesti võimatu on raha leida pritsi kuuride ehitamiseks, et kaitsta rahva vara. Kui see raske on, siis võiks kohustada rahvamajade ehitajaid, et nad oma majade juure ühe ruumi ehitaks tuletõrje riistade hoiukohaks. Siis oleks esiteks tuletõrjel oma pritside ruum ja teiseks oleks rahva maja kaitseks tuleõnnetuse puhul tulekustutuse abinõud käepärast ja tuletõrjel ei oleks vaja valve korradel rahvamajas pritsisi vedada kauge maa tagant kaasa.

Mis puutub tuletõrjete tegevusesse, siis võib üldiselt tähendada, et tuletõrjed on viimasel ajal — märksa edenenud. Pritsidega ümberkäimises on nad teadlikud, oskavad neid lahti võtta ja puudusi kõrvaldada, kuid mitmel pool leidub veel pritsisi vana konstr., mis linnadest nuhtluseks maale müüdüd ehk endistest mõisadest üle võetud.

Tuletõrje juhtide seas leidub veel isikuid, kellel vähe aega või huvi tuletõrje jaoks olemas ja selle tõttu kannatab nende tuletõrjete tegevus. Valimistel tuleks küll rõhku panna isikute töö tahe peale, ja mitte ainult au pärast omale ette otsa töövõimetuid valida.

A. P.

Tuletõrjujad peavad alati valmis olema, sest tuli võib lahti minna iga silmapilk.

Kolm last hukkusid tules.

12. septembri hommikul läks Kure-
saares S. Sadama tänaval põlema Krulli
pärijate maja, kus elas linna karjane
Anna Krull oma ema ja 7 lapsega, kel-
ledest vanem oli 16 aastane ja kõige-
noorem kolme kuine.

Tuletõrje kohale jõudes oli vana ja
väike ühekordne puumaja üleni leeki-
des, nii, et midagi päästa ei saadud.
Õnnetus oli seda kurvem, et tules
said surma 4 aastane Marie, 2 aastane
Alma ja 3 kuine Oskar Krullid. Pärast
kui hoone oli maha põlenud, saadi
kätte tuha ja tukkide alt laste põlenud
laibad.

Hommikul oli ema läinud tööle kaasa
võttes 6 aastast tütar, kuna 8 aastane
poeg oli linna karja hoidmas ja 14 aastane
vanem poeg koolis oli.

Koju oli jäänud Anna Krulli vanem
tütar, 16. aastane Marta, ühes kolme
noorema lapsega. Marta tahtnud ha-
kata pesu pesema. Ta täitnud pliidil
oleva katla veega, teinud tule alla ja
ise läinud kodu lähedal olevat uulitsat
pühkima. Väike Oskar jäänud taha-
tuppa heinte peale magama, väikesed

õed mängisid toas. Mõne aja pärast
kuulis Marta laste hädakisa, koju poole
vaadates nägi, et toast ajab paksu
suitsu välja. Ta jooksis kiiresti tuppa.
Eestuba olnud paksu suitsu täis. Läbi
suitsu tahtis jooksta Marta taha tuppa,
kuid see osutus võimatuks, ukse pealt
lõi tuleleek vastu. Tütarlaps ei suut-
nud enam lapsi päästa, need hukkusid
hirmsas tulesurmas.

Millest tuli alguse sai? Oletatakse
kahte: kas kukkus tuli ise pliida alt
välja ja süütas pliida lähedal olevad
kuivad oksad põlema, või jälle tõm-
basid lapsed tule pliida alt välja, lap-
sed olid varemaltki tulega mängida
püüdnud.

Tule levimist soodustas asjaolu, et
eestosas oli kuivi oksi ja tagatoas hu-
nik heinu.

See kurb sündmus näitab jälle, et
väikesi lapsi ei tohi jätta üksinda lah-
tise tule juure. Tuld pliida alla teha
ja ise ära minna ei tohi, pealegi kui
pliida suu ees kuivad oksad. Nende
väikeste hooletuste tõttu sündis ko-
hutav õnnetus.

Tuletõrje abinõusid

müüakse

Tartus, Vana uul nr. 1

hra. A. Reinkordti äris.

Palmse Võhma tuletõrje 25. a. juubel.

22. juunil s. a. pühitses Palmse Võhma tuletõrje ühing oma 25. a. juubelit. Ühingul on oma ruumikas ja korralik kivist seltsimaja Võhma külas Ilumäe kabeli lähedal. Tuletõrje abinõudeks on temal üks käsiprits ja mõned teised tulekustutamise abinõud. Kahjuks avaldab ühing viimasel ajal vähe tegevust, harjutusi peetakse vähe; paistab nagu oleks juhid tüdinenud tööst. Tuletõrje instruktor käis neid külastamas ja lubas sügisel neid uuesti vaatama minna ja kui võimalik seal õppust korraldada.

Mahavisatud paberossi otsast ehk tuletikust sündis suur kahju.

16. septembril põles maani maha Raplas „Veski“ talu masinarehi. Tules hävines rehepeksugarnituur, heinad, põhk ja muu majakraam. Omaniku kahju 6255 krooni.

Tuli arvatakse alguse saanud mahavisatud paberossi otsast ehk tuletikust. Masina rehi asus suure tee ääres, värvate alused olid lahtised ja põhku täis.

Mahavisatud tuletikust ehk paberossi otsast algavad paljud tulekahjud, sest hoolimata ja hooletuid inimesi leidub ikka. Kuid siin on süüdi ka omanik. Siledale põrandale ehk puhtale maale visatud põlev paberossiots ehk tuletikk ei sünnita mingit kahju, vaid kustub, kui aga tikk ehk paberossiots satub prügi, heinte või põhkude sekka, võib hõlpsasti sündida tulekahju. Küüni ja rehtede ukсед ja väravad tulevad sellepärast hoolega suleda. Väravate alt ega luukidest ei tohi väljaripneda heinad ega põhk. Kui valitseb puhtus ja kord, siis pole karta ka õnnetusi.

Tähtis uuendus käsipritsi juures.

Seniajani tarvitusel olevatel väikesel käsipritsidel oli ainult üks väljaviske voolik. Nüüd on firma M. Möllmann Tallinnas, oma käsipritside juu-

res tarvitusele võtnud tähtsa uuenduse. Möllmanni käsipritse võib nüüd käsitada tarbe korral ka kahe voolikuga. Uuendust võib kasutada ka endiste Möllmanni pritside juures. Selleks tuleb tellida jagaja pritsile juure.

Kahevoolikuga töötab prits väga hästi, mõlemad veejoad on tugevad, käsitamine on lihtne ja hõlbus.

Huvitav kohtu protsess kindlustusseltsiga.

Mõniste valla taluomanikkudel Alfred ja Hugo Kirschenbergidel põles mai kuul talu elumaja maha.

Hoone oli kindlustatud „Eeksis“ ja Mõniste vastastikku tulekindlustuse seltsis, esimeses 2000 krooni, teises 3200 krooni eest.

„Eeks“ maksis oma 2000 krooni välja, kuid Mõniste selts keeldus seda tegemast. Taluomanikud andsid asja kohtusse, nõudes Mõniste vastastikku tulekindlustuse seltsilt kindlustuse raha.

Kohtus vaidles kindlustusseltsi volinik nõudmise vastu, ettetuues et hoone oli kindlustatud kahes seltsis kokku kallimalt kui hoone tegelik väärtus oli. Hoone võis kõige rohkem väärt olla „Eeksi“ arvates 2750 kr., Mõniste seltsi hindamise järele 1400 krooni.

Kohandades vastavaid seadusi ei ole nõudjal enam midagi Mõniste seltsilt saada, sest muidu tekiks olukord, kus inimene tulekahju tõttu rikastub.

Kohus neid asjaolusid arvesse võttes, mõistis Kirschenbergide nõudmise tühjaks.

Tuletõrje ühingud.

Tulekaitse nädal on möödunud. Kuidas võtsid sellest tuletõrje ühingud osa, iseäranis maal, sellest palume saata teateid „Tuletõrje Teated“ toimetusele. Samuti teatage ühingute suurematest tähtpäevadest, tegevusest jne.

Üleriiklise Tuletõrjeliidu väljaandel on ilmunud ja saadaval
Liidu laos Tallinnas, Pikk tän. nr. 43.

Tuletõrjuja
käsiraamat

Koostanud A. Pirker.

415 lhk. Hind 125 senti, postiga 140 ja
lunamaksuga 160 senti.

Tuleõnnetuste
põhjused ja nende
ärahooldmine.

Süürel arvul tellides 5 senti eks.

Tähelepanuks

tuletõrje ühingutele.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on alati saada
Liidu laos, Tallinnas, Pikk tän. nr. 43

hinnaga

Kr. 450.— ja 550.—

Voolikud tulevad eraldi muret-
seda, neid pritsiga kaasa ei anta.

Hinnakiri

Üleriiklise Tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrje-
abinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk.	11.—	Signaal-pasunad, suured 42 cm. tk.	5.25
Faklid, petroleumi, vasest . . . "	5.50	" " 14 cm. "	1.50,
Hüdropult vasest "	35 ja 40	" " 17 cm. nikeld. " "	2.—
Isoleer-tangid "	2.50	" " 180/mm. 2 hääi . . . "	4.25
Karabiiner suur "	4.25	Tulekahju teatamiskoha sildid . . . "	1.50
" keskmine "	2.50 ja 3.50	Turva prits Nr. 4 (hüdropult) plek . . . "	40.—
" väike "	—90	Tärnid, pagunid, suured, kullat. . . "	—50
Karguprits "	60.—	" väikesed. hõbet. "	—35
Kiivrid meeskonnale "	11.50	" jaoskonna I—V, R. W. "	—28
" ronijatele "	13.—	Auto-märgid "	—60
" ülematele "	17.—	Tõrvikud "	—85
" peamehele "	18.—	Vektorujuhe 2" vindiga ehk Storz . . . "	20.—
Kiivri embleem "	2.—	" 2 1/2 Storz "	22.—
" roset "	.50	Voolikud-spiraal 32 mm (1 1/4) meet. . . "	5.—
Kirves, paraadi "	20.—25.—	" " 38 " (1 1/2) " "	6.25
" töömehe, varreta "	3.50	" " 44 " (1 3/4) " "	7.25
Kirve-tupp nahast "	2.25	" " 52 " (2) " "	7.75
" vask "	4.—	" " 57 " (2 1/4) " "	9.—
Kukla-kaitsed "	2.50	" " 63 " (2 1/2) " "	10.—
Kummirõngad 2" "	—20	" " 74 " (3) " "	15.—
" 2 1/2 "	—25	" " 88 " (3 1/2) " "	18.—
" 3" "	—35	" väljaviske "	
Käesidemed juhatusel liikmetele . . . "	20.—22.—	" 32 mm (1 1/4) "	1.50
Lipuvarda kullatud otsad "	20.—25.—	" 38 " (1 1/2) "	1.70
Mundri-nõõbid suured — kullatud . . . "	—10	" 44 " (1 3/4) "	1.90
" " — kuldamata "	—8	" 52 " (2") kuni 12 atm. "	2.—
" " väiksed — kullatud "	—8	" 52 " (2") " 25 atm. "	2.10
Rinnamärgid väiksed, kuld ja hõbe . . . "	—75	" 57 " (2 1/4) " 12 " "	2.40
Liidu-märgid, hõbetatud, "	1.50	" 63 " (2 1/2) " 12 " "	2.50
" juhatusel liikmetele "	1.50	" 70 " (2 3/4) kuni 25 atm. "	2.75
" bronks, lihtliikmetele "	1.50	" 74 " (3") " 12 " "	3.00
Teenistus-märgid, kõik aastad "	50.—	Vooliku parand. nõõbid, vasest tk. . . . "	—30
Hoolsusmärk, kõrgem "	8.—	" riie meeter "	1.50
" I. klassi rist " ühes dipl. "	6.50	" lappim. klam. 38 mm (1 1/2") tk. . . . "	—90
" II. hõbe "	6.—	" " 44 " (1 3/4") "	1.—
" III. " "	5.—	" " 52 " (2") "	1.10
Medal, kuld "	4.50	" " 63 " (2 1/2") "	1.25
" hõbe "	—40	Vööd meeskonnale tk. "	4.25
Mütsi-märgid, kullatud "	8.50	" " voodriga tk. "	6.—
Nõõrid ronijatele "	55.—	Vöö-riie meeter "	1.50
Nõõrredel 8 sülda "	2.40	Vöö-rõngad vask tk. "	3.75
Pootshaagid "	6.—	Ämbrid-puldani " "	3.50
" harulised "		Ühend. vindiga 32 mm (1 1/4) "	7.50
		" " 38 " (1 1/2) "	7.75
		" " 44 " (1 3/4) "	8.—
		" " 52 " (2") "	8.50
		" " 52 " (2") Storz "	8.—
		" " 63 " (2 1/2) " "	12.50
		" " 74 " (3") " "	19.—
		Korjamise karbid "	1.—

Ostu juures tuleb ettenäidata seltsi poolt väljaantud volitus, sest laost võõrastele ei müüda.